

The background is a light blue field filled with a repeating pattern of various abstract shapes. These include yellow pixelated flowers, blue geometric shapes, red concentric circles, grey silhouettes of people, and red fingerprint-like patterns. A horizontal red dashed line with small green squares at intervals passes behind the text.

doelgericht
lesgeven

Brochure 'Doelgericht lesgeven'

Redactie & vormgeving: Erik Schrooten en Luk Bosman

© 2016 Erik Schrooten & Luk Bosman

Alle rechten voorbehouden.

Alles uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

De digitale versie is te downloaden op:

www.artistiekecompetenties.wordpress.com

www.kunstigcompetent.be

Contact:

erik.schrooten@ucll.be

luk.bosman@telenet.be

Deze brochure wil de lezer sterker maken in het formuleren van leerdoelen in het DKO:

- Wat betekent doelgerichtheid in het DKO?
- Hoe maak je het studieprofiel kunstonderwijs concreet tot op de klasvloer?
- Hoe formuleer je leerdoelen in het nieuwe leerplan?
- En hoe begeleid je leerlingen in hun doelgerichtheid?
- Wat zijn goede voorbeelden van leerdoelen?

De brochures fundamenten, kwaliteitsvolle feedback en andere materialen vormen samen didARTiek, een palet gereedschappen om met de nieuwe leerplannen DKO te werken.

ONDERWIJS

STRAK
GEFORMULEERDE
LEERDOELEN

DKO

RICHTINGGEVENDE
DOELEN & RUIMTE
VOOR HET UNIEKE

de KUNSTEN

TALENTEN
UNIEKE IK

doelgericht in het DKO

Onderwijs werkt met strak geformuleerde doelen die voor elk leerling gelden. In de kunsten staat de eigen stem en vormtaal voorop. Kunstonderwijs werkt ook doelgericht, maar op een andere manier:

- de kortste weg is niet altijd de meest interessante;
- doelen worden meer open geformuleerd met ruimte voor eigen invulling door leraar en leerling.

studieprofiel kunstonderwijs Vlaanderen

artistieke competenties

leerdoelen

lesdoel

van studieprofiel naar lesdoelen

De overheid bepaalt het **studieprofiel**.

Leerplanmakers vertalen die naar **artistieke competenties**.

Academies kiezen vanuit die artistieke competenties **leerdoelen** die gekoppeld zijn aan het eigen artistiek pedagogisch project.

Leraren concretiseren de leerdoelen naar de eigen klaspraktijk. Dat worden dan concrete **lesdoelen**. Ze houden daarbij rekening met eigen prioriteiten en met de leervragen van leerlingen.

onderzoeker

kunstenaar

samenspeler

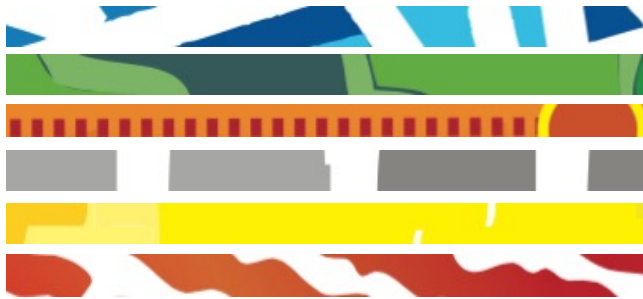
VAKMAN

performer

unieke ik

de missie van het DKO: breed artistiek vormen

Het DKO biedt kansen om veelzijdig competent te worden. Het studieprofiel kunstonderwijs vertalen we in vijf rollen en één unieke ik:

- de kunstenaar: verbeelding en expressie stimuleren;
- de vakman: vakmanschap en techniek ontwikkelen;
- de onderzoeker: nieuwsgierigheid prikkelen;
- de performer: présence versterken;
- de samenspeler: samenwerken ondersteunen;
- de unieke ik: een eigen identiteit vormen en de eigen stem en vormtaal aanscherpen.

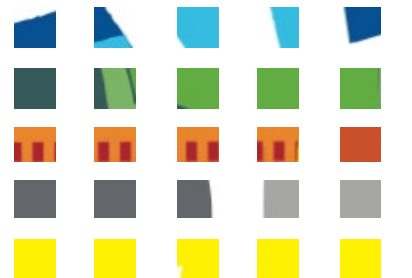
werkhouding ontwikkelen	tonen met kwaliteit	nieuwsgierig en onderzoekend zijn	techniek, materialen en basisvaardigheden beheersen	zich op een persoonlijke wijze uitdrukken
eigen sterktes en werkpunten benoemen	werken met/ aan kwaliteit	eigen oeuvre opbouwen	feedback geven en ontvangen	codes van het (zich) tonen gebruiken
samenwerken	zich inleven	respect tonen voor anderen en hun werk	creëren	vakkennis hanteren
proces zichtbaar maken	samen maken	eigen horizon verruimen	publiek willen raken	experimenteren

20 artistieke competenties

De vijf rollen worden verfijnd in twintig artistieke competenties. In elke rol staan vier competenties centraal.

De ontwikkeling van de twintig competenties zijn verplicht na te streven bij alle leerlingen.

leerdoelen

Een leerdoel beschrijft het gedrag waaraan tijdens
een langere periode gewerkt wordt.

Aandachtspunten:

- formuleer helder en concreet;
- gebruik werkwoorden die aanzetten tot actie.

bv. de muzikale parameters correct benoemen

bv. beeldende elementen combineren

bv. zich verstaanbaar en expressief uitdrukken

bv. het bewegingsgeheugen ontwikkelen

lesdoelen

Een lesdoel beschrijft waar in een *korte periode* (bv.een les) concreet aan gewerkt wordt.

Aandachtspunten:

- formuleer helder en concreet;
- gebruik werkwoorden die aanzetten tot actie;
- voeg specifieke inhoud en/of context toe.

bv. oefenen op intonatie in de Gavotte van Bach

bv. zich richten naar een publiek tijdens concert met kleine groep ouders

doelen in
leerplan DKO

Leerplan Podiumkunsten

**Doelpubliek: Leerlingen Podiumkunsten
(studierichtingen muziek, woord, dans)**

Leerplannummer:
dit leerplan vervangt geen bestaand leerplan

Nummer inspectie:

Ingediend door:

Stedelijke Academie Muziek, Woord, Dans. Lier

leerplan DKO?

Een leerplan beschrijft de minimale doelen die leerlingen voor een vak/ opleiding moeten halen. Een leerplan is in Vlaanderen een verplicht instrument.

Het nieuwe leerplan DKO maakt gebruik van de concepten die in deze brochure ontwikkeld worden:

- studieprofiel kunstonderwijs

 - artistieke competenties

 - leerdoelen

 - leerdoelen verbonden aan het eigen APP

VISIE

vier

bindende

artistieke

competenties

COMPETENTIES

AANPAK

EVALUATIE

bindende
leerdoelen

leerdoelen
gekozen vanuit het eigen artistiek
pedagogisch project

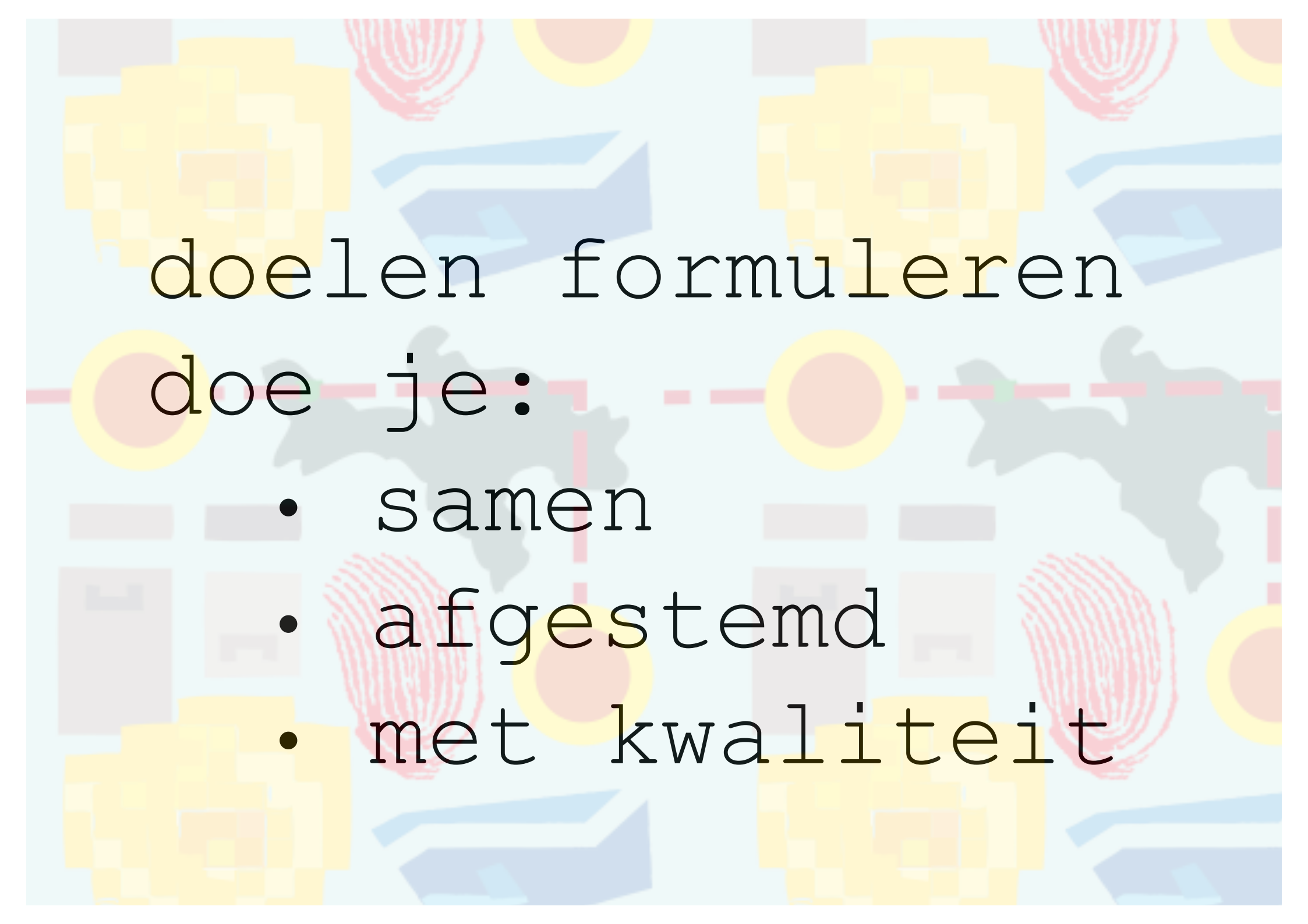
leerplan met (schrijf) ruimte

Dit leerplan ruimte geeft ook adem- en speelruimte aan de gebruiker (de academie, vakgroep, leraar).

Het linkse deel van het leerplan geeft aan wat de overheid verwacht van kunstonderwijs. Het rechtse deel wordt door de leerplanmakers en de academie ingevuld.

In de open schrijfruimte kunnen academies, vakgroepen en leraren eigen accenten toevoegen die aansluiten bij het eigen pedagogisch project. Zo wordt dit leerplan een dynamisch en beweeglijk instrument.

Deze toevoegingen zijn niet vrijblijvend. Wat je schrijft is ook bindend. Daarom is het van belang om zorgvuldig en met kwaliteit doelen toe te voegen.

The background is a light blue field filled with various abstract, colorful patterns. These include pixelated yellow and orange shapes, red and pink concentric circles, blue and purple geometric forms, and grey silhouettes of people. A horizontal dashed line in pink and green runs across the middle of the image.

doelen formuleren

doe je:

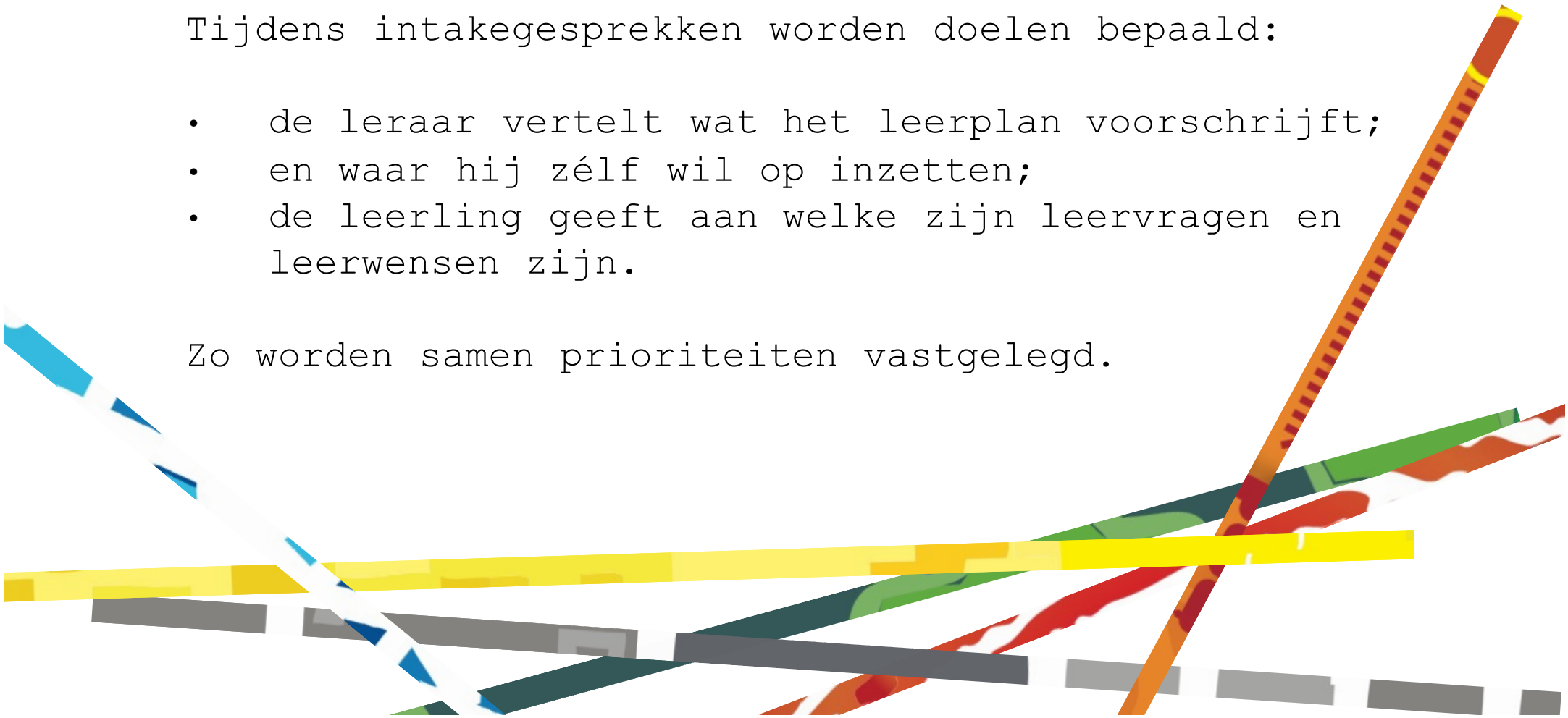
- samen
- afgestemd
- met kwaliteit

samen doelen formuleren

Tijdens intakegesprekken worden doelen bepaald:

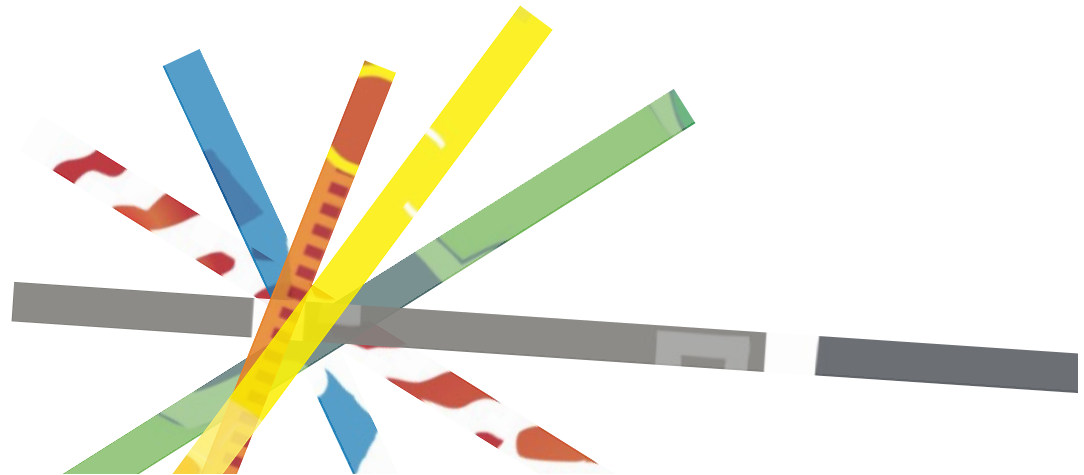
- de leraar vertelt wat het leerplan voorschrijft;
- en waar hij zélf wil op inzetten;
- de leerling geeft aan welke zijn leervragen en leerwensen zijn.

Zo worden samen prioriteiten vastgelegd.

doelen afstemmen in vakgroepen

De nieuwe leerplannen geven veel ruimte en verantwoordelijkheid aan academies, vakgroepen en leraren. Artistieke competenties uittekenen en kiezen is een opdracht voor de hele academie. Daarom is afstemming met elkaar noodzakelijk. Om voort te bouwen op elkaars werk.

kwaliteitscheck doelen

- zijn de doelen helder geformuleerd?
- kennen en begrijpen leerlingen de doelen waaraan gewerkt wordt?
- zijn de doelen te hoog gegrepen of leg je de lat te laag? m.a.w. situeren ze zich in de 'zone van naaste ontwikkeling' van leerlingen?
- sluiten de doelen aan bij het APP van de academie?

leerlingen en hun doelgerichtheid

Hoe gaan leerlingen om met
doelgerichtheid?

En hoe begeleiden we dat?

Sommige leerlingen zijn erg ambitieus. Ze stellen hoge eisen voor zichzelf. Het kan altijd beter. Ze zijn zeer nauwgezet en kritisch voor zichzelf. Een stem in hen zegt steeds weer dat het nog niet goed genoeg is. De zaken op hun beloop laten, is moeilijk. Zenuwen, stress en prestatiedwang loeren om de hoek. En dan gaat het mis.

Leraren halen dan - als het nodig is - té grote druk van de ketel.

Andere leerlingen hebben honderd-en-één ideeën maar kunnen die niet vasthouden. Hun concentratie is vluchtig en hun aandacht springt van het ene op het andere.

Grenzen leren trekken, iets afwerken en de concentratieboog hoog houden zijn nodig.

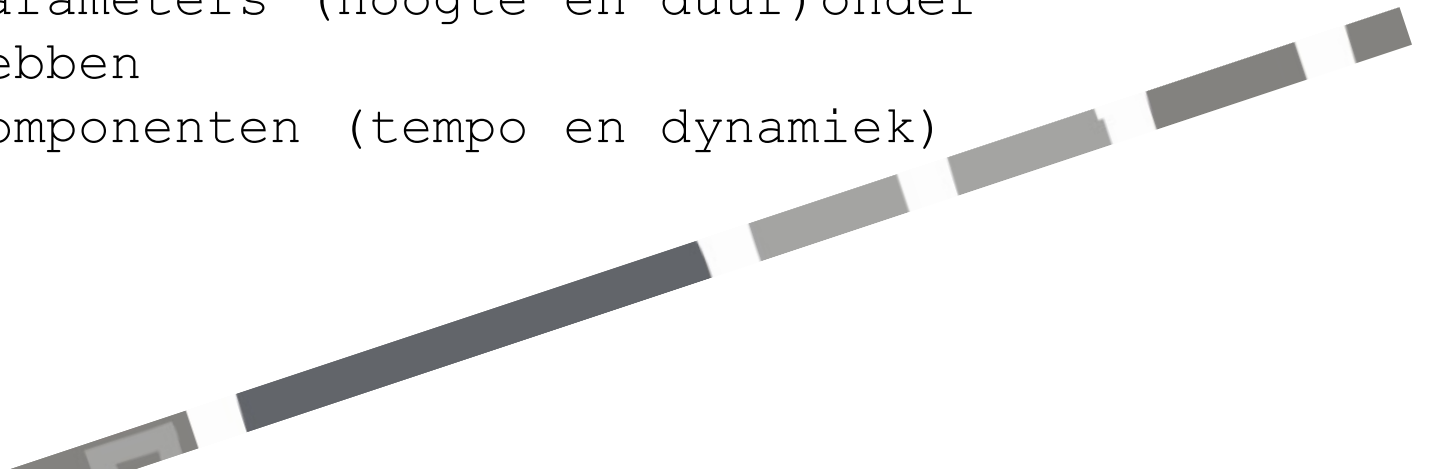
Leraren gaan op zoek naar wat deze leerlingen nodig hebben om een volgende stap in hun artistieke ontwikkeling te kunnen zetten.

voorbeelden
doelen

voorbeelden van doelen houtblazers

- de adem reguleren
- aandacht geven aan klankvorming
- de juiste mondstand aannemen
- articuleren
- intoneren
- vingertechniek beheersen
- schuiftechniek verzorgen
- muzikale parameters (hoogte en duur) onder controle hebben
- muzikale componenten (tempo en dynamiek) beheersen
- ...

voorbeelden van doelen literaire creatie

- de taal beheersen
- vaardig lezen en interpreteren
- structuur en samenhang (in teksten) herkennen
- zich verdiepen in teksten (buiten het eigen belangstellingsgebied)
- spelen met klank en ritme
- de bladspiegel consequent uitwerken
- een tekst uitwerken vanuit een omvattend concept

voorbeelden van doelen hedendaagse dans

- fysieke paraatheid oefenen (kracht, lenigheid en uithoudingsvermogen)
- bewegingselementen (strekken, buigen en draaien)
- het bewegingsgeheugen trainen
- aandacht geven aan de lichaamshouding
- het aangereikte vocabularium gebruiken bij het geven van feedback
- anatomische analyse van bewegingen verwoorden
- ...

voorbeelden van doelen algemeen beeldende vorming

- kleuren herkennen en benoemen
- de impact, betekenis, kracht en werking van compositie herkennen, ervaren en toepassen aandacht geven aan de lichaamshouding
- ontelbare mogelijkheden om een vlak of ruimte in te delen herkennen, ervaren en toepassen
- kleur, licht, lijn, compositie ... (beeldaspecten) in hun onderlinge samenhang ervaren
- materiaalkennis gebruiken

Mijn leerdoelen

- ...
- ...
- ...
- ...
- ...
- ...
- ...
- ...

